

Projekt

z dnia 23 maja 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR II/...../24
RADY MIEJSKIEJ CIECHOCINKA**

z dnia 4 czerwca 2024 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2024r. poz. 609), oraz art.176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U z 2024 r. poz.177), Rada Miejska Uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Ciechocinka

§ 3. Traci moc Uchwała NR XXIX/217/21 Rady Miejskiej Ciechocinka z dnia 9 marca 2021 r. w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Nie wnoszę zastrzeżeń pod względem
formalno-prawnym
Andrzej J. Rakowicz
RADCA PRAWNY (TR 530)

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE CIECHOCINEK

NA LATA 2024-2026

WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny został przygotowany w związku z wejściem w życie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jednym z jego celów jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych umożliwiających działania zapobiegające izolacji i marginalizacji mieszkańców oraz wspomagające dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Należy podkreślić, że działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty, a wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmacniania więzi w całej społeczności. W rodzinę należy inwestować i wierzyć w jej możliwość samodzielnego wykonywania podstawowych funkcji.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałując w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie w ciągu całego życia. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia określonych działań na jej rzecz. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa w rodzinie, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy także problem ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również dalszych i bliższych krewnych oraz aktywnością ze strony rodziny. Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną powinna być podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej podstawowej funkcji opiekuńczo- wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, by przywrócić prawidłowe jej funkcjonowanie.

Założeniem programu jest wsparcie rodziny już na etapie gdy zaczynają się problemy i eliminowanie takich sytuacji by dziecko musiało opuścić rodzinę.

I. CELE PROGRAMU

Cel główny

Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak również profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cele szczegółowe

- 1) stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych;
- 2) pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania;
- 3) tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji;
- 4) współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny;

- 5) wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- 6) wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziny;
- 7) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny;
- 8) podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

II. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu będą rodziny zamieszkałe w Gminie Miejskiej Ciechocinek doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej, a także rodziny dotknięte przemocą, problemem uzależnień w rodzinie oraz zagrożone ubóstwem.

III. REALIZACJA PROGRAMU

Czas realizacji:

Program realizowany będzie na terenie miasta Ciechocinek w latach 2024- 2026. Działania mające na celu realizację założeń programu a nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną są koordynowane i organizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechocinku poprzez:

- 1) diagnozowanie problemów rodziny i dziecka;
- 2) podejmowanie działań w środowisku, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach;
- 3) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) monitorowanie sytuacji rodzin, szczególnie tych niewydolnych w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, oraz w rodzinach stosujących przemoc.

Źródła finansowania:

- 1) budżet gminy;
- 2) budżet państwa;
- 3) inne źródła.

Realizatorzy programu:

- 1) Gmina Miejska Ciechocinek
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechocinku;
- 3) Miejska Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) Zespół interdyscyplinarny w Ciechocinku;
- 5) Szkoły i placówki oświatowe z terenu gminy;
- 6) Służba zdrowia (lekarz rodzinny, pielęgniarki środowiskowe)
- 7) Policja;

IV. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE

MIEJSKIEJ CIECHOCINEK

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechocinku. Po dokonaniu analizy bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych zdiagnozowano w 13 środowiskach, przy czym część tych rodzin przy zapewnieniu wsparcia MOPS jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój fizyczny i duchowy, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej.

Uznano, że istnieje zagrożenie, iż działania podejmowane przez ośrodek mogą okazać się jako niewystarczające, między innymi z uwagi na brak właściwej współpracy rodziny. Zatem

w sytuacji zagrożenia dobra dziecka sąd opiekuńczy może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub w rodzinie zastępczej. Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

W rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych Gmina winna wspierać je poprzez prowadzoną pracę z rodziną, pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, a po dokonaniu analizy sytuacji rodziny można przydzielić asystenta rodziny.

Asystent rodziny ma za zadanie między innymi:

- 1) opracowywanie i realizację planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1,
- 2) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 6) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 7) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- 8) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 9) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- 10) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1,
- 11) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi, zespołem interdyscyplinarnym.

Z danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Ciechocinku wynika, iż na dzień 31 grudnia 2023 r. Gmina Miejska Ciechocinek liczyła 10 266 mieszkańców, wśród których większość stanowiły kobiety, tj 5598.

Tabela 1. Stan ludności Gminy Miejskiej Ciechocinek na dzień 31.12.2023 r.

	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
		Kobiet	Mężczyźni	Kobiet	Mężczyźni	Kobiet	Mężczyźni
Razem:	10266	300	345	2265	2557	3034	1765

Źródło: Dane Urzędu Miasta w Ciechocinku.

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej ważną kwestią społeczną naszej gminy pozostaje bezrobocie. Na dzień 31.12.2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Aleksandrowie Kujawskim zarejestrowanych było 381 bezrobotnych, w tym 169 kobiet (tj. 44,35% ogółu bezrobotnych). Prawo do zasiłku z tego tytułu posiadało 72 osób bezrobotnych, w tym 41 kobiet (tj 56,94%). W trudnej sytuacji na rynku pracy spośród osób do 25 roku życia zarejestrowanych było 29 osób, w tym 17 kobiety.

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów. W 2023 r. wśród 394 rodzin korzystających z pomocy społecznej, kwestia bezrobocia dotyczyła 210 rodzin (582 osób). Inne powody to m.in. ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba (tabela 3).

Tabela 2. Podstawowe dane na temat bezrobocia w mieście Ciechocinek

Bezrobotni zarejestrowani na koniec miesiąca grudnia 2023 roku		
	W tym	
	z prawem do zasiłku	zwolnieni z przyczyn dot. zakładów pracy

Ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
381	169	72	41	4	2

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Aleksandrowie Kujawskim.

Tabela 3. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej na dzień 31.12.2023r.:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Ciechocinek	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	288	473
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	16
W tym: wielodzietność	1	4
Bezrobocie	210	374
Niepełnosprawność	88	110
Długotrwała lub ciężka choroba	34	53
Bezradność w sprawach opiek. – wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem w tym:	13	48
rodziny niepełne	5	13
rodziny wielodzietne	3	14
Alkoholizm	26	30
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	15	22

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechocinku

Tabela 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną:

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
rodziny ogółem	394	617
o liczbie osób	287	287
1		
2	38	76
3	36	108
4	23	92
5	8	40
6 i więcej	2	14
rodziny z dziećmi ogółem:	70	235
o liczbie dzieci 1	26	68
2	30	98
3	11	50
4	2	12
5	1	7

6	0	0
7 i więcej	0	0
rodziny niepełne ogółem:	28	79
o liczbie dzieci 1		
	10	20
2	13	39
3	5	20
4 i więcej	0	0
rodziny emerytów i rencistów ogółem	80	97
o liczbie osób		
1	81	81
2	6	12
3	0	0
4 i więcej	1	4

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechocinku

Tabela 5. Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wyszczególnienie	Na dzień 31.12.2023 r.
Liczba rodzin objętych pomocą w zakresie dożywiania - posiłek (Wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 - 2023")	197
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej (Ustawa o pomocy społecznej)	394
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych (Ustawa o świadczeniach rodzinnych)	472
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego (Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów)	62
Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny (Ustawa o Karcie Dużej Rodziny)	274
Liczba Niebieskich Kart (Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)	9
Liczba asystentów rodziny (Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)	1
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	13
W tym liczba dzieci objęta wsparciem: (Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)	28

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechocinku

W roku 2023 z terenu Gminy Miejskiej Ciechocinek 22 dzieci przebywało w pieczy zastępczej.

V. OCZEKIWANE REZULTATY

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- 1) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- 2) przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

- 3) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
- 4) poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
- 5) poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny.
- 6) wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny.

VI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Cele monitoringu:

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach programu działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów programu.

Celem ewaluacji programu jest:

- 1) doskonalenie podejmowanych działań w ramach programu,
- 2) informacje o efektach wdrażania programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z realizacją programu,
- 3) wzrost jakości programu,
- 4) pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie programu wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i jej efektami.

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów Programu.

Monitoring Programu prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym programie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechocinku w terminie do 31 marca każdego roku, sporządzi sprawozdanie z wykonania w poprzednim roku zadań z zakresu wspierania rodziny i przedłoży je Radzie Miejskiej w Ciechocinku.

Uzasadnienie

Stosownie do art.176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 -letnich, gminnych programów wspierania rodziny.

Celem programu jest ukazanie możliwości rozwojowych rodziny i jej zdolności do przezwyciężenia braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Z kolei przepis art. 179 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, iż rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

BURMISTRZ

Jarosław Jucewicz